

Szabadegyetemi előadás a rákbetegségről

(A Délmagyarország munkatársától) Zsúfolt terem közönsége előtt tartotta meg dr. Zalka Ödön egyetemi tanár, a budapesti Szent István-kórház igazgató-főorvosa szabadegyetemi előadását csütörtökön este 6 órakor az egyetem aulájában. Dr. Zalka Ödön a rákbetegségről értekezett az Egyetem Barátai Egyesületének szabadegyetemi előadásorozata keretében. Az ülés elnöke: dr. Baló József professzor, meleg szavakkal mutatta be a közönségnek dr. Zalka Ödön főorvost, ismertette nagykiterjedésű és értékes orvosi munkásságát.

Dr. Zalka Ödön bevezetőül a sejtszaporodást és növekedést magyarázta meg hallgatóságának és ábrákon mutatta be a sejtek oszlását. Majd áttért a daganatok ismertetésére, kifejtve, hogy bizonyos sejtek, vagy szövetek korlátlan növekedése és szaporodása, szabálytalan organizációja jelenti a daganatok megnyilvánulási formáját. A hámszövetből kiinduló daganat a rák. A szorgos és nagyarányú rákkutatások ma már odavezettek, hogy az orvostudomány biztosan tudja, hogy a daganatsejtek a megbetegedett egyén sejtjeiből fejlődnek ki, de bizonyos alaki, biológiai és kémiai különbségeket mutatnak a test normális sejtjeivel szemben. Mintán a rák céltalan és állandó sejtburjánzás, a daganat előbb-utóbb halált okoz, ha csak gyógyítása nem vezet eredményre. A rák elpusztíthat életfontosságú szerveket, összekapaszkodhatik a környezettel, áttéti daganatokat is képezhet a nyirokcsomókban, vagy távoli szervekben, ezenkívül a nagy daganatos gócból a szervezetbe káros anyagok szívódhatnak fel.

Az előadó hangsúlyozta, hogy a rák oka egyelőre még nem tisztázott, de az orvostudomány ismer olyan tényezőket, amelyeknek szerepük lehet a rák keletkezésében. Ezek a tényezők a szövetekben bizonyos fejlődési zavarok keletkezése, huzamosabb ideig tartó mechanikai, vagy kémiai irritáció, bizonyos káros sugárzások, például a Röntgen, vagy rádium. A hósis rákkutatások sem tudták még bizonyítani azt, hogy a rákot valamely baktérium, vagy filtrálható vírus okozná, ezért a rák nem tekinthető fertőzőképesnek. Dr. Zalka ezután azt ismertette, hogy a rák külső ártalmakon kívül belső okokból is származhat, valamint hogy az átöröklésnek is szerepe lehet a rák keletkezésében. Rátért arra a fel fogásra, amely szerint a rák a civilizációs betegségé válna. Ez nem helytálló, mert a primitív népeknél is előfordul, de ott nincs megfelelő statisztikai feldolgozás tehát nem bizonyítható az az állítás, hogy ezeknél nem szedi áldozatait oly nagy számban, mint a civilizációban élő népek között. Érdekes, hogy Európában éppen olyan államokban található a legmagasabb rákhátlózás, amelyek orvosi kultúrája a legnagyobb. Ez is azt bizonyítja, hogy csupán a statisztikán, a kór felismerésén alapul a nagy halálozási arányszám. Másik állítással is foglalkozott az előadó, amely szerint a rák újabban gyakrabban fordul elő, mint a régi időkben. Ez sem helytálló és statisztikailag nem nyert megerősítést. E látszólagos szaporodásnak oka az újabb időkben mindinkább javuló orvosi diagnosztika és az utóbbi években általánosan észlelt előregedés. Minél több a népességben az idősebb egyén, annál több rákeset fordul elő. Feltűnő azonban, hogy az utóbbi években a tüdő és hórszák esetek száma csakugyan szaporodott.

Végül az előadó rátért arra, hogy a rák gyógyítható betegség, gyógyítása sebészeti beavatkozás és sugársgyógyítás. (Röntgen, rádium.) A gyógyítás akkor járhat sikerrel, ha korai stádiumban végzik, amikor a rák még

nem kapaszkodott össze a környezettel is nincsenek áttéti gócból. A ráknak nincsen ismert kórokozója, prevenció itt semmit sem ér. A rák elleni védekezés sokkal nehezebb orvosi probléma. Igyekezni kell a rákot lehetőleg korán felismerni, hogy az sikeresen gyógyítható legyen és gyógyítani kell olyan állapotokat, amelyekről tudja az

orvostudomány, hogy rákra vezethetnek.

A nagyérdeklődésű előadást a közönség őszinte figyelemmel hallgatta végig és hálás tetszésnyilvánítással köszönte meg. Az Egyetem Barátai Egyesülete nevében az elnöklő Baló József professzor mondott az előadónak köszönetet.

Cukorszállítmány — rézgáliccsomagban

80 kiló zentai cukor miatt négy hónapra ítétek egy makói munkafelügyelőt

(A Délmagyarország munkatársától) A szegedi tábla Elemy tanácsa csütörtökön tárgyalta ifj. Gál Pál 37 éves makói gazdasági munkafelügyelő árdragítási bűnügyét. Gál Pál az elmúlt év nyarán a Bácskában teljesített szolgálatot. Amikor leszerelt engedélyt kapott arra, hogy Zentáról tergeriliszet, bútor és tűzhelyeket szállítson Makóra. Gál nem elégedett meg az engedéllyel, hanem egy nagyobb „rézgálic-csomagot” is postára adott. Nemsokkal később kiderült, hogy a csomagban *nyolcvan kiló cukor* volt és ezt a mennyiséget kilónként 1 pengő 92 fillér—2 pengős áron

Szegeden és Makón adta el.

Elsőfokon a szegedi törvényszék tárgyalta az ügyet és Gál Pált bűnösnek mondotta ki árdragítás vétségében és kéthónapi fogházra, háromévi hivatalvesztésre ítélte, valamint elrendelte, hogy az ítélet függesszék ki a makói piactéren. Gál ártatlanságát hangoztatta, kijelentette, hogy nem követett el árdragítást és fellebbezett az ítélet ellen. Így került az ügy csütörtökön a szegedi ítélőtábla elé, amely az iratok ismertetése és a perbeszédek elhangzása után *négy hónapi fogházra emelte fel büntetését.*

Megindultak az árvízi küldöttségjárások

Negyven házat fenyeget a talajvíz az Ottovay-telepen

(A Délmagyarország munkatársától) Mult héten megkezdődött a városházán az „*árvízi küldöttségjárás*”. Az árvízvédelmi kormánybiztos jelentései beszámolnak arról, hogy a helyzet egyre súlyosbodik az árvízfronton s ezért a legnagyobb felkészültséggel kell eléle nézni az elkövetkezendő heteknek. A déli részen a víz már ellepte a földeket, a mélyebben fekvő „horpadásokban”, teknőkben magasan áll már a víz. A Tisza mellékfolyója: a Maros már kilépett medréből. Számítani kell arra, hogy vize még tovább emelkedik s ennek következtében egyre nagyobb területeket önt el. A Tisza jövővíz állása kiszámíthatatlan s a talajvíz gondok is megnövekedtek az idén a nagy havazás miatt. Ez a helyzet érthetővé teszi, hogy a tanyai lakosság egyre nagyobb tömegben keresi fel a városházát és kér azonnal segítséget a veszélyeztetett területek megvédése ügyében. Az elmúlt héten a Kanicsal-tó vizének levezetését kérték a nagyszéksősiak. Az új-szegedi lakosság — főként a Bobo-tes-telepi — kért sürgős segítséget

a víz levezetésére és szivattyúzására. Csütörtökön újabb küldöttség jelent meg a polgármester előtt, hogy *árvízi panaszt* adjon elő. A küldöttséget dr. Inczedy László móravárosi plébános vezette. A küldöttség előadta, hogy az Ottovay-telep, az úgynevezett Hernyós lakossága azonnali segítséget kér, mert ezen a részen mintegy 40 házat és 50 holdnyi területet fenyeget a feltörő vadvízárát. Kérték, hogy a város adjon engedélyt és segítséget ahhoz, hogy a Lugosi-utcán keresztül összekötő árkot ássanak s ezzel a területet a katonakórház előtt bekössék a csatornahálózathoz. A műút másik oldalán is veszélyes a helyzet. Itt az úgynevezett Jeri-kő és Római-káldvária forog veszélyben. Ennek a résznek is sürgős levezető csatornára lenne szüksége, hogy megmenthető legyen. A mérnöki hivatal részéről már megajították a helyszíni vizsgálatot az említett területeken, jelentést tettek a helyzetről a városi vezetőségnek. A munkálatokat a szükséghez mérten nemsokára meg is indítják.

A Kuria is 13 évi fegyházra ítélte a szentesi menyasszonygyilkost

Csütörtökön hirdette ki előtte a szegedi törvényszék a jogerős büntetést

(A Délmagyarország munkatársától) Csütörtökön délelőtti ismét a szegedi törvényszék elé állították a Csillagbörtönből a szentesi menyasszonygyilkost: Maduda Bétát. Hogy kihirdessék előtte a Kuria jogerős ítéletét. A 27 éves Kovácsné 1940. karácsonyan megölte 18 éves menyasszonyát, Kovács Máriát. Maduda a huszárok-nál szolgált és ezalatt az idő alatt ismerkedett meg az akkor még alig 16 éves leánnyal. Rövidesen szerelem fej-

lődött ki közöttük és szóban el is jegyezték egymást. Karácsony előtt Maduda leszerelt, felkereste családját, majd elhelyezkedés után nézett. Időközben azonban elhidegülték egymástól a fiatalok. Kovács Mária már nem akart tudni vőlegényéről. Egyre hidebb leveleket váltottak, végül is Maduda elhatározta, hogy karácsonyra felkeresi menyasszonyát, tisztázza a félreértéseket és amilyen gyorsan lehet, feleségül veszi.

Karácsony első napján még mi sem sejtette a rövidesen bekövetkező drámát. A következő nap a fiatalok moziba indultak, majd hazafelé az utcán sétáltak és Maduda ekkor elhatározta, hogy véglegesen tisztázza a kérdést. A leány határozottan elutasította, sőt hidegen és ellenségesen beszélt volt vőlegényével. Egyre hevesebb szóváltás fejlődött ki, majd amikor Kovács Mária ismét kijelentette, hogy sohasem lesz a felesége, Madudát előntötte az indulat, zsebéből előkapta törét és halálra szúrta a leányt. Kovács Máriát három szúrás érte a mellén és a hátán. Összeesett és nyolc-tíz perc múlva az utcán meghalt. Maduda estig bujkált a házak között, majd jelentkezett a szentesi rendőrségen. Az ügyészség előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság büntetése miatt emelt ellene vádat.

A törvényszék részletes bizonyítási folytatott le, majd szándékos emberölés büntetében mondotta ki Madudát bűnösnek és 13 évi fegyházra ítélte. Kimondja a törvényszék ítélete, hogy nem merült fel bizonyíték arra, hogy Maduda előre megfontolva készült volna a gyilkosságra. Az ítéletet a szegedi tábla is helybenhagyta, majd végső fokon a Kuria elé került az ügy, amely a közelmúltban jogerőre emelte ezt a büntetést. Csütörtökön vezették elő a Csillagbörtönből a menyasszonygyilkost és kihirdették előtte a jogerős ítéletét. Maduda már darócbán állott a bíróság elé, kezéről a börtönőr levette a bilincsét. A rövid kihirdetés után Madudát visszakísérték a Csillagbörtönbe, ahol megkezdte 13 évi fegyházbüntetésének kitöltését. Az előzetes letartóztatással eddig több mint egy évet töltött ki.

Árdragítási ügyek

(A Délmagyarország munkatársától) A szegedi rendőrség csütörtökön őrizetbe vette Szöllősi Józsefné Peller Valériát, egy tisztviselő feleségét, aki a nyomozók adatai szerint még február végén többször vásárolt tojást darabonként 22 fillérért. A mennyiségből a feljelentés szerint ismerősöknek is adott. Szöllősiné azzal védekezett, hogy csupán szívésségből segítette ki ismerőseit, egyáltalán nem volt nyereszkeszándéka, a legmagasabb árat különben sem ismerte. Az ügyben legközelebb határoz a bíróság.

A törvényszéken az uzorabíró-ság Novák Jenő tanácselnök vezetésével csütörtökön tárgyalta Tombác Ferenc rőszkei kocsmáros, Tombác Antal földműves és Wolford Imre rőszkei szatócskereskedő ügyét. Azzal vádolta őket az ügyészség, hogy június végén a fokhagymát a legmagasabb áránál két fillérrel drágábban, 44 helyett 46 fillérért árúsították. A törvényszék Tombác Ferencet 120 pengő, Tombác Antalt 100 pengő pénzbüntetésre ítélte, Wolford Imrét felmentette a vád alól.

A rendőrség árellenőrző közegét — mint jelentették — őrizetbe vették Kőszó Józsefné tanyai asszonyt, aki egy kősi burgonyát vitt a piaçra és kosaraként árúsította. Az ellenőrzésnél kiderült, hogy a kosárban kevesebb burgonya van, így magasabb árat kért Kőszóné. Csütörtökön már a bíróság elé állították Kőszónét, akit az enyhítő körülményekre való tekintettel a törvényszék 300 pengő pénzbüntetésre ítél.